

Onderwerp Klacht over de burgemeester
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2024-247696
Dienst Veiligheidsdomein
Sector Juridische Veiligheidszaken
Contact [REDACTED]
WhatsApp Klik of tik om tekst in te voeren.
Bijlagen Klik of tik om tekst in te voeren.
Datum 19 december 2024

Geachte meneer [REDACTED]

Aanleiding

Op 18 november 2024 hebt u een klacht ingediend. Langs deze weg willen wij u onder meer laten weten dat we uw klacht in goede orde ontvangen hebben.

Uw klacht van 18 november 2024 is gericht tegen de burgemeester. In uw klacht stelt u dat de burgemeester het raadslid Pim Astro valselijk heeft beschuldigd van een schending van bestuurlijke integriteit. U dient zodoende een klacht in, in verband met een gedraging jegens een ander dan uzelf.

Middels deze brief ontvangt u een inhoudelijke, maar vereenvoudigde reactie op de klacht.

Juridisch kader

Op grond van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna te noemen: Awb) heeft een ieder het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan.

De gemeente Leeuwarden heeft een door B&W vastgestelde klachtenregeling. Hierin is in artikel 6, tweede lid, bepaald dat een klacht over de burgemeester wordt behandeld onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan burgemeester en afgehandeld in afstemming met de locoburgemeester.

Wanneer een klacht wordt gedaan over een gedraging jegens een ander dan de klager, kan de procedure van afdeling 9.1.2 Awb op grond van artikel 9:4 Awb buiten beschouwing worden gelaten (*Kamerstukken II*, 28 747, 3, p. 26). Nu afdeling 9.1.2 Awb niet hoeft te worden gevolgd, kan vereenvoudigd worden afgedaan. Zo kan het formeel horen van betrokken partijen bijvoorbeeld

achterwege worden gelaten, evenals het verzenden van een ontvangstbevestiging.

Wat ons betreft dient te worden vermeld dat het raadslid voor wie een klacht wordt ingediend zelf meent dat er sprake is van een “minnelijke afhandeling”. Bovendien heeft hij te kennen gegeven dat hij de werkwijze van de burgemeester “waardeert”. Dit blijkt uit het Woo-besluit d.d. 26 september 2024 (kenmerk: 2024-171602).

Inhoud van uw klacht

In uw klacht d.d. 18 november 2024 stelt u dat de burgemeester het raadslid Pim Astro valselyk heeft beschuldigd van een schending van de bestuurlijke integriteit en van een schending van de gedragscode voor raadsleden. Dit omdat u meent dat onacceptabel gedrag in de privésfeer niet betekent dat dit gedrag moet worden aangemerkt als een schending van de bestuurlijke integriteit. U stelt daarbij dat de burgemeester niet heeft voldaan aan de geldende procesafspraken en de principes voor een zorgvuldig persoonsgericht integriteitsonderzoek.¹ Verder stelt u dat de burgemeester geen feiten heeft aangedragen en geen bewijs heeft geleverd voor de conclusie dat Pim Astro de bestuurlijke integriteit en de gedragscode voor raadsleden heeft geschonden. Bovendien meent u dat Pim Astro in zijn recht op hoor en wederhoor is geschonden. Tot slot stelt u dat de burgemeester zich schuldig heeft gemaakt aan valsheid in geschrifte en smaadschrift, omdat de brief van 17 juli 2024 aan de gemeenteraad onjuist en onvolledig zou zijn.

Reactie op klacht

Gedraging in de privésfeer

U stelt dat de burgemeester raadslid Pim Astro valselyk heeft beschuldigd van een schending van bestuurlijke integriteit, omdat het gaat om een gedraging in de privésfeer. Dat een gedraging in de privésfeer wordt begaan, wil niet zeggen dat er geen sprake is van een integriteitsschending. In de inleiding van de gedragscode integriteit raadsleden 2024 (hierna: Gedragscode) wordt expliciet ingegaan over een respectvolle omgang met burgers en organisaties.

Naleving van de Procesafspraken

Volgens de Procesafspraken integriteit politieke ambtsdragers gemeente Leeuwarden 2024 (hierna: Procesafspraken) dient de burgemeester (eventueel na overleg met de griffier) in gesprek te gaan met het raadslid. Als het raadslid erkent een schending te hebben begaan, informeert het raadslid de gemeenteraad hierover. Dat is in onderhavige zaak gebeurt. Daarmee zijn de Procesafspraken nageleefd.

Verder blijkt uit de Procesafspraken dat de melding van een (mogelijke) integriteitsschending niet op basis van ‘horen zeggen’ mag zijn. De melding moet voldoende betrouwbaar en concreet zijn. Een melding van de teamchef Leeuwarden van de Nationale Politie wordt als zodanig beschouwd. Bovendien

¹ U verwijst daarbij naar de Procesafspraken integriteit politieke ambtsdragers gemeente Leeuwarden 2024, het Handboek integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de handreiking Zorgvuldige Handhaving van het Centrum Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP) en de principes van het Steunpunt Integriteitsonderzoeken Politieke Ambtsdragers (SIPA).

moet er onder meer sprake zijn van een zekere ernst. Verder moet de melding onderzoekswaardig zijn.

De burgemeester is verantwoordelijk voor het vooronderzoek. De burgemeester kan ervoor kiezen om zich te laten ondersteunen door een adviesgroep. Daartoe kan een integriteitscoördinator behoren, waarvan in casu ook sprake is geweest. Er zijn verschillende scenario's mogelijk, zo blijkt uit de Procesafspraken. Eén van die scenario's is dat degene die onder verdenking is komen te staan de schending erkent te hebben begaan. Als de feiten daarnaast voldoende bekend zijn, is er geen vervolgonderzoek nodig. Stap 2 van de Procesafspraken kan daarmee buiten beschouwing worden gelaten. Er kan in zo'n geval direct worden bepaald hoe wordt geoordeeld en gesanctioneerd.

Bovenstaande is hier gebeurd, nu raadslid Pim Astro zelf heeft erkend dat hij de Gedragscode heeft geschonden. De mutatie van de Politie en het feit dat raadslid Pim Astro deze feiten niet heeft weerlegd, hebben ertoe geleid dat de situatie voldoende helder was.

Naleving Handreiking zorgvuldige handhaving

Naast de Procesafspraken wijst u ook op de Handreiking zorgvuldige handhaving (hierna te noemen: Handreiking) van o.a. het CAOP. Uit die Handreiking blijkt dat het instellen van een onderzoek alleen gerechtvaardigd is als er aanwijzingen bestaan waardoor de integriteit van de betrokkene in twijfel kan worden getrokken. Met de melding van de teamchef Leeuwarden van de nationale Politie, het mutatierapport van de Politie en de erkenning van het raadslid zelf, was daar sprake van.

Eén van de uitgangspunten uit de Handreiking is verder professionaliteit. Daarbij wordt opgemerkt dat professionaliteit niet wil zeggen dat het onderzoek altijd door externe deskundigen moet worden uitgevoerd. Ook functionarissen die als hoofdtaak hebben om onderzoek te doen naar integriteitsschendingen worden als zijnde professioneel aangemerkt. In dit geval is de integriteitscoördinator, iemand die aan voornoemde beschrijving voldoet, door de burgemeester bij de behandeling betrokken.

Een ander uitgangspunt uit de Handreiking is waarheidsvinding. In dit geval heeft het raadslid in kwestie erkend dat zijn gedrag is aan te merken als een schending van de Gedragscode, waarmee dit punt is afgedaan. Met deze erkenning van het raadslid zelf is van vooringenomenheid ook geen sprake.

De handreiking van het CAOP noemt tot slot dat het vooronderzoek in de basis niet hetzelfde is als een feitenonderzoek. Dat wil niet zeggen dat er altijd een feitenonderzoek hoeft plaats te vinden. Dit blijkt zowel uit de Handreiking als uit de voornoemde Procesafspraken. In onderhavig geval waren de feiten na het gesprek met het raadslid Pim Astro voldoende helder, waardoor een vervolgonderzoek naar die feiten niet langer nodig was.

Rapport van bevindingen

Uit de Procesafspraken blijkt dat een rapport van bevindingen bij voorkeur op schrift moet worden gesteld. Het is zodoende geen harde verplichting. In onderhavige casus is er niet voor een schriftelijk rapport van bevindingen

gekozen, omdat in het vooronderzoek al snel duidelijk werd dat er sprake was van een schending van de Gedragscode.

Bevoegdheid

In uw klacht stelt u dat de burgemeester geen uitsluitel heeft gegeven over waarom er een relatie is met het incident en het raadswerk van raadslid Pim Astro. Verder benoemt u dat niet duidelijk blijkt waarom de burgemeester bevoegd was om het onderzoek uit te voeren en een oordeel te geven over de gedraging van raadslid Pim Astro. Zoals reeds vermeld is de burgemeester conform de Procesafspraken verantwoordelijk voor het vooronderzoek. Het vervolgonderzoek was - mede gelet op de erkenning door het raadslid zelf - niet vereist. Verder blijkt uit de Procesafspraken dat als de conclusie luidt dat er sprake is van een schending van de integriteit, de burgemeester kan adviseren (al dan niet na intern of extern advies) over de ernst van de schending, daarmee voorsortierend op het sanctie-oordeel van de gemeenteraad. Op initiatief van de burgemeester kan er aanvullend een overleg plaatsvinden met fractievoorzitters. Hier kunnen onder meer het advies van de burgemeester en de wijze waarop de raad zal worden geïnformeerd worden besproken. Vervolgens legt de burgemeester het advies over de ernst van de vastgestelde schending voor aan de gemeenteraad. De raad vormt over dit alles een oordeel en neemt een besluit over een eventuele sanctie.

Gelet op bovenstaande, hetgeen volgt uit de Procesafspraken, was de burgemeester bevoegd.

Steunpunt Integriteitsonderzoeken Politieke Ambtsdragers (SIPA)

In uw klacht verwijt u de burgemeester dat hij geen beroep heeft gedaan op het Steunpunt Integriteitsonderzoeken Politieke Ambtsdragers (SIPA). Uit de Procesafspraken blijkt dat de burgemeester daartoe niet verplicht is. In onderhavig geval was het inschakelen van het SIPA niet nodig, omdat de feiten in de kwestie - onder meer door medewerking van raadslid Pim Astro zelf - helder waren. Ook bij het vormen van een oordeel of er sprake was en een integriteitsschending was geen externe ondersteuning vereist, omdat het raadslid in kwestie de schending ook zelf heeft erkend. Een potentiële discussie werd daarmee direct weggenomen.

Aanwijzing integriteitscoördinator

Ook klaagt u over het feit dat de integriteitscoördinator niet als zodanig is aangewezen door de burgemeester. Voor aanwijzing van de integriteitscoördinator is echter geen wettelijke grondslag, zoals dat er voor de gemeentesecretaris, functionaris gegevensbescherming (FG) en gemeentearchivaris bijvoorbeeld wel is.

Hoor- en wederhoor

U stelt in uw klacht dat raadslid Pim Astro geschonden is in zijn recht op hoor- en wederhoor. Dit terwijl voornoemde betrokkene is uitgenodigd voor een gesprek en aldaar zijn verhaal heeft kunnen doen. De burgemeester heeft gedurende het gesprek aangegeven dat hij het incident beoordeelt als een schending van de Gedragscode. Hij heeft raadslid gevraagd of hij die redenering onderschrijft. Daarbij was raadslid Pim Astro vrij om naar eigen inzicht te antwoorden. Uit de samenvatting van het gespreksverslag blijkt dat hij heeft

verklaard dat zijn handelen inderdaad buiten de normen van integriteit kan worden geduid.

In uw klacht noemt u dat de burgemeester op 17 juli 2024 de informerende brief voor de raad aan de griffie heeft gestuurd. Deze brief is terstond op de lijst met ingekomen stukken geplaatst en daarmee openbaar geworden. Dat betekent volgens u dat Pim Astro als raadslid niet kennis heeft kunnen nemen van de conclusies. U meent dat hem daarmee het recht op hoor- en wederhoor ontnomen is. Dit is onjuist. De brief is besproken in een overleg met Pim Astro.

Ondersteunende rol griffier

Verder benoemt u dat het overleg tussen de griffier, de fractievoorzitter en de raadslid in kwestie gedurende de afronding van een integriteitsonderzoek in strijd is met de Procesafspraken. Dit omdat een dergelijk gesprek volgens u conform de Procesafspraken is voorbehouden aan de burgemeester. U stelt daarom dat de burgemeester zich heeft onttrokken aan zijn verantwoordelijkheid. Verder stelt u dat de ambtsinstructie voor de griffier hiertoe geen ruimte biedt. Ook merkt u op dat de griffier op basis van de Procesafspraken enkel als vraagbaak en vertrouwenspersoon voor raadsleden in de gemeente fungeert en advies geeft.

Uw redenering klopt niet. Uit de Procesafspraken blijkt namelijk expliciet dat de griffier ook advies geeft over de vraag of een handeling een schending van de integriteit is. De griffier ondersteunt daarnaast o.a. de burgemeester bij de invulling van zijn rol. Bovendien kan de griffier - op verzoek van de burgemeester - concrete taken zoals procesondersteuning en communicatie uitvoeren in het kader van het integriteitsonderzoek. Tot slot hebt u niet nader gemotiveerd waarom er strijdigheid met de ambtsinstructie voor de griffier zou zijn.

Valsheid in geschrifte

U stelt, gelet op diverse dagtekeningen, dat er sprake zou zijn van valsheid in geschrifte. Dat is onjuist. Er zijn diverse werkversies over en weer gestuurd. Uiteindelijk is het verslag ook voorgelegd aan het raadslid in kwestie. Het raadslid heeft het verslag zelfs op 15 juli 2024 ondertekend. Er is dus gezamenlijk geprobeerd om te zorgen voor een juiste weergave van het gesprek.

Verder stelt u dat de informerende brief aan de raad onwaarheden en suggestieve opmerkingen bevat, waardoor er sprake zou zijn van schending van artikel 261 Wetboek van Strafrecht (smaadschrift) en artikel 180 lid 2 Gemeentewet (informatieplicht). Daarbij stelt u dat er geen sprake is van een integriteitsschending door raadslid Pim Astro, althans, dat die niet is aangetoond. Er is wel degelijk sprake van een integriteitsschending conform de Gedragscode en de Procesafspraken. Dit is o.a. nader toegelicht onder het kopje 'Rapport van bevindingen' en 'Gedraging in de privésfeer'.

Gedragscode Integriteit burgemeester en wethouders Leeuwarden

In uw klacht stelt u dat de burgemeester verwijtbaar heeft gehandeld jegens raadslid Pim Astro en dat hij de gemeenteraad heeft misleid. U beschouwt dit als een schending van de Gedragscode Integriteit burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden 2024. U verzoekt daarom deze schending door te

geleiden naar de Commissaris van de Koning, conform de Procesafspraken. Wij beschouwen u brief als klacht en - gelet op voorgaande - niet als schending van integriteit. Wij zullen zodoende niet aan uw verzoek voldoen, nu de Commissaris van de Koning enkel betrokken wordt bij een vermoeden van een integriteitsschending.

Conclusie

Gelet op voorgaande ben ik van oordeel dat uw klacht ongegrond is.

Afschrift

Van deze brief zullen raadslid Pim Astro en de burgemeester een afschrift ontvangen.

Nationale Ombudsman

Wanneer u het niet eens bent met de afhandeling van uw klacht, kunt u dit melden aan de Nationale Ombudsman, Postbus 93122, 2509 AC Den Haag, telefoon 0800-335 5555, e-mail bureau@nationaleombudsman.nl.

Hopende u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Hein de Haan,
locoburgemeester van Leeuwarden.